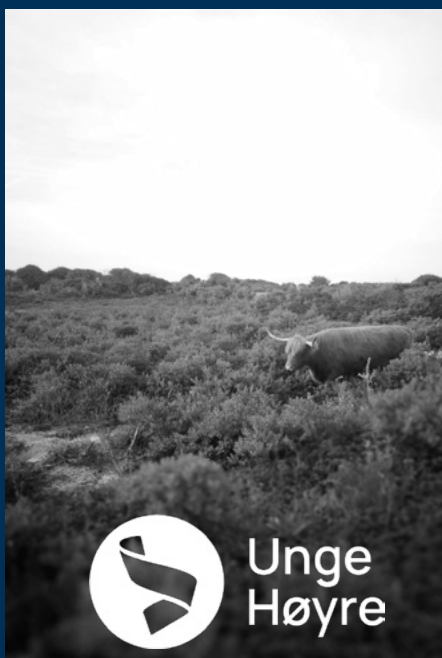

Det viktigste først

Dagens svar på morgendagens utfordringer

Vedtatt på Unge Høyres Landsmøte 2024

Kjære Unge Høyre,

Mitt stolteste øyeblikk som leder av Unge Høyre var Debatten-sendingen i NRK 24. februar 2022. Som den første organisasjonen i landet hadde vi allerede i flere uker forsvart å sende våpen til ukrainerne. Da Ukraina ble invadert, forsvarte vi standpunktet alene. De andre tok heldigvis til fornuften etter hvert.

Å være en organisasjon som viser retning i tøffe tider er min viktigste ambisjon for Unge Høyre. Der vi ikke alltid mener det som er populært, men først og fremst det som er riktig. Det er også hva dette programmet bygger på.

Programkomiteen har pekt ut det vi mener er de største utfordringene vi står overfor, og kommet med politiske svar som kan hjelpe. Også om temaer som er kontroversielle. Tidvis med forslag til politikk som vil få oppmerksomhet.

I temaer som kan polarisere, eller som føles privat for mange, skal vi aldri forbli stille. Det er en dårlig idé å tro at uenighet kan undertrykkes. Men vi skal heller ikke rope for å tiltrekke oss oppmerksomhet.

Vi skal snakke med innestemme og med respekt for dem som er uenige med oss. Det gjelder både før og etter dette programmet kan bli vedtatt. Og det gjelder spesielt mens debatten pågår.

Den største utfordringen landet står overfor som ikke er omtalt i programmet, handler om politisk lederskap. Jeg mener for mange har vært for unnvikende i møte med utfordringene som kommer.

Jeg håper landsmøtet og organisasjonen for øvrig blir med å vise vei med politikken i "Det viktigste først".

Jeg vil rette en stor takk til de som har bidratt i arbeidet med utformingen av programforslaget.

Programkomiteen har bestått av Ola Svenneby, Nicolai Østeby, Tonje Nilsen, Sondre Hillestad, Siri Heimdal Knudsen, Vegard Sem og Nikolai Dyvik. Mats Flåtten har fungert som sekretær og rådgiver for komiteen. Komiteen har over flere helger fått faglige råd, innspill og foredrag.

Tusen takk til alle som har bidratt. Nå er det opp til organisasjonen.

Jeg gleder meg til å se resultatet. Og jeg gleder meg til om et par tiår når alle som deltok på Unge Høyres landsmøte i 2024 kan si:

"Hva var det vi sa?"

Ola Svenneby,

Leder av programkomiteen

Kapittel 1 – Vår analyse av verden

Berlinmurens fall markerte slutten på kommunismen og Sovjets innflytelse. Det har ført til en æra av vestlig optimisme og velstandsvekst. USAs politiske, militære og kulturelle dominans har bidratt til de 30 fredeligste og mest stabile årene i vår del av verden.

Statsvitere og historikere har beskrevet perioden som en dyp fred. Hvor vestlige forsvarsbudsjetter ble redusert og utviklingen stod nærmest uimotsagt blant vestlige politikere. Intensjonene var alltid gode. Men i ettertid er det vanskelig å unngå å beskrive politikken som naiv.

Prisen for naivitet betales nå.

Et styrket Asia, et mer stabilt Midtøsten og et svekket Europa, åpner opp for en ny verdensorden. Endringene gjør oss mer sårbare for konflikter. Og endringene gjør at vestlige verdier - slik som rettsstaten, demokrati og respekt for menneskerettighetene - settes under press.

Autoritære regimer øker sin innflytelse på bekostning av Europa. Særlig Russland og Kina utgjør en stadig større trussel. I møte med autoritære regimer har ikke alltid Europa sammenfallende interesser med USA. Som flytter sitt hovedfokus.

Mye er usikkert med den nye verdensordenen. Det er likevel sikkert at teknologi vil utgjøre en viktig del for dem som vil dominere den. Kappløpet står mellom USA og Kina, uten at Europa har meldt seg på. Det utgjør en økonomisk, sikkerhetspolitisk og teknologisk trussel mot oss.

Europa krymper økonomisk, kulturelt og demografisk, i tillegg til å tape det teknologiske kappløpet. Det gir oss mindre makt til å påvirke verden. Og verden mer makt til å påvirke oss. Særlig når Europa har gjort seg økonomisk avhengig av autoritære regimer, og strategisk over-avhengig av USA.

Land som allerede sliter med intern uro og et forvitret samfunnslim, er dårlig forberedt på de utfordringene som kommer. Land som Frankrike og Sverige opplever en avgrunn i verdiforskjeller internt i egen befolkning. Det fører til polarisering og splittelse, og kan bidra til ekstremisme og radikaliserings. Hvor institusjonene, demokratiene og tilliten mellom mennesker forvitrer.

Norge er ikke forskånet fra en slik utvikling.

I likhet med de fleste europeiske land, er heller ikke den norske, demografiske utviklingen i balanse. Befolkningsveksten er truende lav, som på sikt vil bidra til færre arbeidstakere per pensjonist. Det blir en tung økonomisk bær å bære for kommende generasjoner. Kraftige velstandskutt og voldsomme skatteøkninger vil med dagens utvikling være arven fra vår foreldregenerasjon.

Vi mangler også arbeidskraft og kompetanse til å løse de utfordringene som ligger foran oss.

Tidligere har dette vært løst med innvandring, som har vist seg å ikke være en bærekraftig løsning. Migrasjon til Europa vil likevel tilta i størrelse, og legge ytterligere press på samfunnet.

I dag er det ingen politikere og ingen politiske partier som reelt sett svarer ut de utfordringene vi står overfor. Det forsøker dette programmet å gjøre noe med.

Vi mener de tre største utfordringene er Norge i en urolig verden, velferd under press og et svekket samfunnslim. Samtidig vil den overhengende klima- og naturkrisen kunne akselerere og forverre utviklingen. God klimapolitikk er likevel avhengig av en bæreevne i befolkningen. Den sikres best gjennom de foreslåtte tiltakene i dette programmet.

Unge Høyres viktigste mål er enkelt: Generasjonskontrakten må gjenopprettes. Vår generasjon risikerer å bli den første i moderne, europeisk historie som får færre muligheter enn foreldrene våre. Det er et brudd med den grunnleggende samfunnskontrakten.

Det er umulig å vedta hvordan verden ser ut i 2050. Men hvis ikke vi peker ut en retning Norge skal ta, risikerer vi at andre gjør det for oss. Utviklingen kan fremdeles snus, dersom vi tar de riktige politiske grepene. Både på kort og lang sikt.

Målet med programmet er å gi politiske svar. Unge Høyres ambisjon er at folk i 2050 skal se at vi identifiserte og ga svar på de store utfordringene som ligger foran oss.

Kapittel 2 - Norge i en endret verden

Prinsipper for norsk utenrikspolitikk

Utenrikspolitikken har ett formål: Å sikre norske interesser. Disse kan være både verdimeslige, politiske og økonomiske. I en urolig verden blir norske interesser satt under press. Som et lite land, har Norge begrenset innflytelse. Det gjør at vi må prioritere hardere.

Norge har internasjonalt - men spesielt nasjonalt - markedsført seg, vekselvis, som fredsnasjon, humanitær stormakt og miljøforegangsland. Hvor vi har brukt mye kapital, både økonomisk og politisk, på freds-, forsonings- og bistandsprosjekter. Dette er hederlige formål, men når Norge står overfor større utfordring må politikken endres.

Som et lite land med en åpen økonomi, må Norge være tydelige på sine interesser. Unge Høyre mener Norges viktigste utenrikspolitiske interesser er:

1. Å sikre landets sikkerhet, stabilitet og trygghet;
2. Være en god alliert.
3. Sikre næringslivet markedsadgang.
4. Kjempe for våre verdiers gjennomslag.
5. Og å opprettholde Vestens innflytelse i verden.

Unge Høyre vil:

- At norsk utenrikspolitikk alltid skal ha som formål å betjene norske interesser, og dermed legge om dagens utenrikspolitikk, bort fra liberal internasjonalisme.
- Begrense Norges rolle i diplomatiske forhandlinger i områder vi ikke har interesser, eller der vi ikke blir forespurt av våre allierte.
- Omprioritere Utenriksdepartementets menneskelige og økonomiske ressurser fra idealisme til arbeidet for å sikre norske interesser.
- Legge ned norske utenriksstasjoner i land hvor vi ikke har strategiske interesser, og prioritere nye utenriksstasjoner i land som er viktige allierte eller handelspartnere.
- At klimapolitikken ikke skal gå på bekostning av grunnleggende sikkerhetspolitiske interesser

Norges allierte

Vesten bør være større enn resten

De siste tiårene har vært preget av vestlig dominans, uavhengig av område. Politisk, økonomisk, kulturelt, sosialt, militært og idémessig har samfunnsutviklingen i brorparten av verden sprunget

ut av et vestlig hegemoni. Det har vært et gode for oss, og mange andre. Markedsøkonomien har blant annet løftet millioner ut av fattigdom.

Å ha muligheten til å påvirke verden gir makt og trygghet. Selv om Vestens makt og innflytelse unektelig vil reduseres, mener Unge Høyre det er et selvstendig poeng å opprettholde mest mulig innflytelse globalt. Det er vi tjent med selv. Og selv om Vesten har sine problemer og utfordringer, er det fremdeles vår del av verden som kjemper for de liberale verdiene.

Unge Høyre vil:

- Ha som et selvstendig poeng at vestlig økonomi, kultur og politikk fortsatt skal være den dominerende kraften i verden.
- Bidra i arbeidet for å hindre dannelsen av nye allianser som svekker Vestens posisjon i verden.
- Arbeide for å beholde den amerikanske dollaren som verdens valutareserve.
- Sørge for at Vesten kontrollerer internasjonale systemer og infrastruktur, slik som SWIFT.
- Sørge for at Vesten ikke gjør oss avhengig av systemer utviklet i og eid av andre land, som kan gjøre oss sårbare for sanksjoner.
- Bidra med vår kompetanse for å sikre viktige konkurransefortrinn, slik som kunstig intelligens og utvinning av sjeldne mineraler.
- At det er et selvstendig mål å opprettholde en høy økonomisk vekst, samtidig som vi kutter utslipp.

Norges forhold til USA

Av våre allierte er det kun USA som har mulighet til å demme opp for autoritære krefter, i kampen om innflytelse i verden. Amerikanerne leder teknologiutviklingen i verden, og de har langt større økonomisk vekst enn Europa. Likevel har amerikanerne vært åpne om at Europa må ta et større ansvar for egen sikkerhet, fordi USA må prioritere å demme opp for Kina.

Amerikanerne har over tid finansiert et forsvar som garanterer for Norges sikkerhet, selv om vi ikke har vedlikeholdt våre forpliktelser. Det er ikke godt nok. Unge Høyre mener derfor det er avgjørende at vi har sterke diplomatiske forbindelser og tilstedeværelse i USA, som med sine feil og mangler er vår viktigste allierte. Norge bør derfor tilrettelegge for mer amerikansk tilstedeværelse i Nordområdene, og knytte tettere etterretningssamarbeid.

Unge Høyre vil:

- At USA bør forbli Norges viktigste allierte, men at Norge også bør knytte seg tettere til andre europeiske land.
- Invitere til økt alliert tilstedeværelse i Norge.
- Etablere flere generalkonsulater i USA.
- At Norge skal ha et forpliktende og tett etterretningssamarbeid med USA.
- Støtte USAs arbeid med å redusere Kinas makt og innflytelse i verden.

NATO

Vår trygghet sikres gjennom NATO-medlemskapet. Alliansen har vært en suksess. Norge har lenge lent seg på at USA og andre allierte vil stille opp nærmest ubetinget om vi ble utsatt for et angrep. Det kan vi ikke lenger ta for gitt.

Flere av våre allierte kan velge statsledere og regjeringer som er mindre villige til å bidra i forsvaret av andre land. Land som USA risikerer også å bli opphengt i konflikter utenfor våre nærområder. I et slikt trusselbilde har ikke Norge råd til å beholde alle våre særuntak. Noe annet enn å oppfylle NATOs toprosentmål vil også være grunnleggende mangel på politisk ledelse, og vil sette landets sikkerhet i unødig fare.

Unge Høyre mener Norges viktigste rolle i NATO er å sørge for tilstedeværelse og sikkerhet i Nordområdene. Vi bør derfor arbeide for mer alliert tilstedeværelse og trening i nord, og at Norges hovedrolle i alliansen skal være å holde nordflanken.

Unge Høyre vil:

- At NATO fortsatt skal være den viktigste sikkerhetsgarantien for Norge.
- At NATOs toprosentmål er et absolutt og ufravikelig minstekrav.
- At Norges hovedrolle, som et naboland til Russland, er å holde NATOs nordflanke.
- Fjerne Norges selvpålagte restriksjoner mot allierte baser på norsk jord.
- Jobbe for permanent, alliert tilstedeværelse, felles kommandostruktur og øvelser i nordområdene.
- At Norge som hovedregel skal si ja til å delta i internasjonale operasjoner hvor vi blir forespurt av våre viktigste allierte.
- Sikre norske interesser ved eventuelle utvidelser av NATO.
- Styrke eksisterende havneinfrastruktur for å bedre norsk mottakskapitet av allierte styrker

Den Europeiske Union

Press fra særlig Kina og Russland vil drastisk endre EUs sikkerhetspolitiske rolle. NATO vil fremdeles stå for det harde forsvaret av Europa. Mens EU i økende grad vil utfylle forsvarsalliansen. Enten ved bruk av sanksjoner, samkjøring av europeiske land eller som spydspiss for de liberale verdiene. Våre europeiske allierte vil også spille en avgjørende rolle når Europas økonomi skal frikobles fra Russlands og Kinas.

Den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen, sammen med Sverige og Finlands inntreden i NATO, vil gjøre Norge mer sikkerhetspolitisk eksponert utenfor EU. Unge Høyre mener derfor at Norge snarest bør bli et fullverdig medlem av den Europeiske Union.

Unge Høyre vil:

- Starte forhandlinger med EU om norsk medlemskap, med mål om full innlemmelse i unionen innen 2030, som avgjøres gjennom folkeavstemning.
- Styrke EUs forsvarssamarbeid som et sikkerhetspolitisk supplement til NATO.
- At EU skal være en geopolitisk motvekt til Kina og andre ikke-demokratiske stormakter.

- At Norge skal delta i alle EUs sikkerhets- og forsvarssamarbeid, selv før et eventuelt medlemskap.
- Sikre norsk energiforsyning til Europa og jobbe for europeisk energiavhengighet.
- Ivareta norske interesser ved eventuelle utvidelser av EU.
- Ved EU-medlemskap skal Norge fortsatt ha den norske kronen.

Våre sikkerhetspolitiske trusler og muligheter

Sanksjoner

Å sanksjonere andre land er av de mest alvorlige virkemidlene Norge kan bruke. Det må derfor kun benyttes i tilfeller hvor vår, eller en av våre alliertes, sikkerhet eller interesser er truet. Selv da skal man være svært restriktiv, fordi resultatene ved sanksjonering er svært tvilsomme.

I tillegg må sanksjonene virke. Det er derfor avgjørende at Vesten beholder sine sanksjonsmuligheter. Og at vi ikke ender opp i en situasjon hvor sanksjonering av andre land påvirker oss mer enn dem. Som et lite land skal Norge aldri innføre sanksjoner alene, men stå sammen med våre allierte.

Unge Høyre vil:

- Være svært restriktive i bruken av sanksjoner.
- Unngå å innføre sanksjoner som svekker Vesten mer enn motparten.
- Utelukkende benytte oss av sanksjoner der det er i Norges og våre alliertes interesser.

Bistand

Norge er blant de største bistandsgiverne i verden, både i relative og absolutte tall. Likevel lar resultatene vente på seg. Unge Høyre vil derfor nedskalere nivået og omfanget av bistanden, samtidig som midlene brukes som et sikkerhetspolitisk virkemiddel for å demme opp om Kinas innflytelse i verden.

Unge Høyre vil:

- I samarbeid med vestlige land bruke bistandsmidlene som et utenrikspolitisk verktøy.
- At norske bistandsmidler skal bidra til å øke vestlig innflytelse i strategiske områder, men fremdeles bidra med akutt nødhjelp.
- Redusere norsk bistand til maksimum FNs anbefaling, og gi de resterende midlene til Forsvaret.
- Legge ned NORAD, og legge bistandspengene direkte under Utenriksdepartementet.

Russland

For både Europa og NATO utgjør Russland en kontinuerlig trussel. Det gjelder spesielt for Norge. Ved sin invasjon av Ukraina har vår nabo gjeninnført krigføring som et legitimt, politisk, virkemiddel

i Europa. Hvor Russland med våpen tilegner seg ressurser og innflytelse på nabolandenes bekestning.

Norge står trolig ikke i en akutt invasjonfare. Vi kan likevel bli blandet inn i konflikter og uenigheter i andre NATO-land, som også vil påvirke Norge. Vi må derfor gjøre det vi kan for å frigjøre oss fra eventuelle russiske pressmidler, og redusere vår sårbarhet i en eventuell konflikt med Russland.

Vårt forhold til vår nabo i øst er varig endret så lenge dagens regime består. Det må politikken ta innover seg.

Unge Høyre vil:

- Gjennom alle sikkerhetspolitiske virkemidler sørge for at Vesten har en sterkere, geopolitisk stilling enn Russland.
- Stenge Norges grense mot Russland.
- Ikke tillate russiske fartøy i norske havner eller havområder vi har jurisdiksjon over.
- Incentivere økt befolkningsvekst og tilstedeværelse i Finnmark, og holde andelen med russisk bakgrunn lav.
- Sørge for økt norsk tilstedeværelse og befolkningsvekst på Svalbard, herunder spesielt i industri- og næringsvirksomhet.

Kina

På sikt er det likevel Kina som utgjør den største trusselen mot Europa og Vesten. På kort tid har Kina blitt en teknologisk og økonomisk stormakt, med både vilje og evne til å påvirke vår del av verden. Styresmaktene har også som uttalt mål å bekjempe vestlige verdier.

Kun USA har i dag mulighet til å bekjempe kinesisk innflytelse globalt. Men Europa kan fremdeles bidra. Norge bør derfor sammen med Europa sørge for å minimere kinesisk innflytelse i våre områder, og i Afrika. Samtidig som vi opprettholder samarbeidet med Beijing der det er nødvendig. Som i klimapolitikken.

Unge Høyre vil:

- Sørge for at amerikanernes ressurser ikke brukes i Europa, men frigjøres til å demme opp for Kina.
- Jobbe sammen med Europa for å redusere kinesisk innflytelse på vårt eget kontinent.
- Bidra til at den europeiske økonomien ikke gjør seg avhengig av teknologi og råvarer fra Kina.
- Sørge for at Kina ikke tilegner seg direkte eller indirekte eierskap over kritisk infrastruktur i Europa.
- At Kina ikke lenger skal ansees som et utviklingsland i internasjonale avtaler.

Midtøsten

Selv om krigen på Gaza har gjort situasjonen i regionen mer blodig, har Midtøsten blitt mer stabilt de siste årene. Det er et gode. Samtidig kan situasjonen frigjøre kapasitet hos autoritære regimer

til å påvirke Europa. I verdispørsmål som ytringsfrihet, kvinners frihet og minoriteters rettigheter er vår del av verden ofte en motpol til Midtøsten. Tidligere har også flyktningstrømmer skapt uro.

Unge Høyre vil:

- At Europa skal demme opp for flyktningstrømmer fra Midtøsten og Afrika, slik som flyktningavtalen med Tyrkia.
- Begrense innflytelsen fra religiøse miljøer som truer Europas samhold og sikkerhet, slik som finansiering av trossamfunn fra Saudi Arabia og Qatar.
- Stå samlet i Europa i møte med press om å endre sekulære lover og skikker, slik som ytringsfrihetslovgivningen.

India

India hadde i 2022-23 en vekstrate på syv prosent. Veksten forventes å være høy, og enkelte prognoser tilsier at India kan bli verdens største økonomi. Som landet med verdens største befolkning, vil de kunne utøve stor makt i verden de kommende årene.

Unge Høyre vil:

- Inngå bilaterale nærings- og handelsavtaler, med mål om et mer fortrolig forhold mellom Norge og India.
- Betydelig ruste opp Norges diplomatiske nærvær i India.
- Legge til rette for økt markedsadgang for norske bedrifter.

Butikk er også politikk

Frihandel

Frihandel mellom land er et gode. Det bidrar til økonomisk vekst og kulturutveksling. Slik har det gjort de siste tretti årene, hvor verden har vært vitne til en historisk høy velstandsvekst. Land som Norge, med en liten, åpen økonomi er spesielt avhengig av handel med resten av verden. Samtidig har det medført utfordringer.

Sanksjonsregimet mot Russland har for alvor vist hvordan vestlige land er særlig sårbare i møte med autoritære regimer. Gjør vi oss avhengige av dem, kan de lettere unngå oss. Dette gjelder spesielt avgjørende innsatsfaktorer for økonomien, som energi og teknologi.

Det er lite som tyder på at Vesten er mindre avhengig av Kina, enn av Russland. Norge må derfor sammen med våre allierte jobbe for å frigjøre oss der vi har gjort oss avhengige av autoritære regimer.

Unge Høyre vil:

- Si ja til frihandelsavtaler som fremmer gjensidig vekst, tillit og kulturutveksling, samt norske interesser.
- Si nei til frihandelsavtaler med regimer som utgjør en sikkerhetspolitisk trussel mot Norge og våre allierte.
- Si nei til frihandelsavtaler som risikerer å gjøre Norge avhengig av varer med essensiell, strategisk betydning.

Markedsadgang

Norge risikerer å bli stående utenfor et subsidekappløp mellom USAs Inflation Reduction Act (IRA), og EUs Green New Deal (GND). Det vil være ødeleggende for vår konkurransekraft om vi deltar i et slikt kappløp. Samtidig som å fravike næringsnøytraliteten ikke vil være til gode for samfunnet for øvrig. Likevel må vi ta grep for å forhindre at norske selskaper flagger ut, men har tilgang på markedene nær oss.

Europa bør likevel være strengere i møte med land som Kina. Som bevisst har tuklet med eget skattesystem, for å utkonkurrere europeisk industri. Det er ikke akseptabelt. Verken for økonomien, eller beredskapen.

Unge Høyre vil:

- Jobbe for at IRA/GND ikke svekker norske og europeiske konkurransevilkår, samtidig som statens næringspolitikk ikke forringer norsk næringslivs konkurranseevne.
- Sammen med våre allierte inngå bistands- og frihandelsavtaler med fattige land, for gjensidig økonomisk og strategisk utbytte.
- At Europa skal sørge for at land ikke kan utkonkurrere europeisk industri med et urettferdig skatte- og avgiftssystem, slik som Kina.

Energi

Norge er den tryggeste og mest stabile leverandøren av olje og gass til verden. Det mener Unge Høyre vi skal fortsette å være så lenge markedet etterspør det. Samtidig skal Norge bygge ut fornybar energi, og legge til rette for flere fornybare energiformer.

Unge Høyre vil:

- At olje- og gassnæringen skal opprettholdes i Norge, så lenge markedet etterspør olje og gass.
- At Norge har et særskilt ansvar for å forsyne Europa med olje og gass, og dermed fortsette utviklingen av lønnsomme felt der de finnes i norsk økonomisk sone.
- At energitilgang som et tungtveiende samfunnshensyn må veie tyngre enn lokal motstand, herunder vetoretten.
- At kutt i klimagassutslipp gjennom energiutbygging må veie tyngre enn naturhensyn.
- Tilrettelegge for alle utslippsfrie energiformer, herunder kjernekraft.
- Oppgradere eksisterende vannkraft og strømnnett.
- At Norge fortsatt skal være del av et europeisk energimarked.
- Opprettholde vernet rundt LoVeSe.
- Aktivt fremme utbygging av kjernekraft i Norge.

- Jobbe for at det opprettes kjernekraftverk i Norge innen 2030.

Beredskapsøkonomi

Norge er tjent med at flest mulig bedrifter er norskeide. Ikke fordi nordmenn av natur driver selskaper bedre enn andre. Men fordi lokalt eierskap bidrar til en helt annen tilhørighet. I et beredskapsperspektiv er det også avgjørende at logistikk, kunnskap og kompetanse er tilgjengelig i landet.

Norge besitter mineraler som er avgjørende i en moderne økonomi. Mineralene bør utvinnes både fordi det vil være bra for økonomien. Men også fordi vi kan bidra til å gjøre Europa mindre avhengig av land som Kina.

Unge Høyre vil:

- Sørge for at avgjørende infrastruktur er norskeid, og at staten må gå inn som eier hvis selskaper risikerer å bli solgt til utlandet.
- Ha et skattesystem som favoriserer norsk eierskap.
- Tilrettelegge for utvinningen av sjeldne naturressurser, slik som mineraler.

Forsvarspolitik

Forsvaret

Forsvaret i Norge har over tid blitt underfinansiert, i tillegg til at vi ikke har nådd forpliktelsene våre i NATO. Det er ikke godt nok. I møte med morgendagens utfordringer er det avgjørende at politikere prioriterer mer penger til landets sikkerhet. Og at Forsvaret gis de økonomiske rammene som trengs for å gjennomføre jobben de er satt til å gjennomføre.

Alle grener må oppgraderes. Samtidig som vi må erkjenne at ingen vet hvordan morgendagens krig kan se ut. Med Finland og Sverige som nye NATO-medlemmer, er det likevel mye som tyder på at Norge må satse massivt på Sjøforsvaret. Med et territorium som er syv ganger større til havs enn til lands, må vi bedre sikre egne havområder. Som også er av strategisk avgjørende betydning for våre allierte.

Verneplikten vil fremdeles være avgjørende for Norges sikkerhet. Likevel fungerer den ikke optimalt i dag. Unge Høyre vil reformere ordningen, slik at vi kan sørge for at Forsvarets behov blir møtt.

Unge Høyre vil:

- Gjennomføre en massiv satsning på Forsvaret, slik at man er i stand til å sikre norske interesser.
- Fremheve Sjøforsvaret som Forsvarets fremste satsningsområde.
- Gjennomføre en forsvarsreform med sikte på å bedre utnytte bedre utnyttede sivil kompetanse i f.eks. Heimevernet.
- Opprette en reservist-styrke i Heimevernet med spesialisering fra eget løp i førstegangstjenesten.

- Endre løpet for vernepliktige, for å øke ståtiden og sørge for at flere blir i Forsvaret.
- Endre opptakskriteriene til førstegangstjenesten for å bedre imøtekomme Forsvarets behov.
- Sørge for at bo-, pensjons-, lønns- og levevilkårene i Forsvaret holder god nok standard til å tiltrekke og å beholde flere.
- Samarbeide med Sverige og Finland om å bygge ut de landbaserte kommunikasjonslinjene i Nordområdene.
- Tillate frivillige å søke seg til militærtjeneste frem til fylte 25 år.
- Sørge for at forsvarets baser ikke brukes som et distriktspolitisk verktøy.

Totalforsvaret

Totalforsvarskommisjonen var svært tydelig på at beredskapen i Norge ikke er god nok. Kommisjonen ba både befolkningen og myndighetene ta innover seg situasjonen Norge står overfor. Og at myndighetene må handle raskt. Det er sterke ord fra en statlig kommisjon.

Trusselbildet mot Norge er mer alvorlig enn dagens politikere gir uttrykk for. Selv om den norske befolkningen har liten grunn til å være redd for krig på norsk jord, skal vi være ærlige på at truslene mot Norge og våre allierte er større enn på lenge.

Flere mennesker bør ha en befatning med Forsvaret. Både fordi at flere som avlegger verneplikten vil styrke forsvarsevnen. Men også fordi å ha flere som tjener en form for plikttjeneste vil styrke beredskapen i landet. Og det vil bygge ned forskjeller mellom nordmenn av ulik bakgrunn.

Unge Høyre vil:

- At politikere skal være ærlige om truslene Norge står overfor.
- Øke antallet nordmenn som blir innkalt til førstegangstjeneste.
- Sikre god beredskapforståelse i befolkningen, blant annet ved å innføre en plikttjeneste med ulike lengde, slik at flest mulig har en befatning med Forsvaret og landets beredskap.
- Styrke beskyttelsen av infrastruktur som vil være særlig utsatt i en eventuell konflikt, slik som gassledninger og våpenfabrikker.
- Sikre luftvern av alle større norske byer.
- Utarbeide og reformere planene for sikringen av norsk infrastruktur og logistikknutepunkter.
- Sikre muligheten for økt matproduksjon i Norge, og lokale beredskapslagre.
- Sørge for tilgang på, og tilstrekkelig lagring av, medisiner og annet nødvendig beredskapsutstyr.
- Opprettholde målet om nedbygging av matjord, men tillatte nedbygging om man kan dyrke opp areal andre steder eller flytte matjord.

Forsvarsindustrien

Russlands invasjon av Ukraina har vist betydningen av en nasjonal forsvarsindustri. I så henseende er Norge godt stilt. Vi har likevel ikke klart å opprettholde våpenproduksjonen på lik linje med Russland. Det gjør at Ukraina ikke får våpnene de trenger, samtidig som vestlige beredskapslagre går tomt.

Industrien må derfor få tilgang på mer ressurser og mer penger. Både for å bygge opp våre egne lagre, for å sikre avgjørende kompetanse i Norge og for å bedre beskytte landet.

Unge Høyre vil:

- Drastisk øke ammunisjons- og dronelageret i Norge.
- Gi langsiktige garantier til norske våpenprodusenter.
- Sikre økt produksjon av våpen og forsvarsmateriell i Norge, blant annet gjennom tilgang på energi, råvarer og materialer.
- Sikre statlig eierskap av sentrale aktører i forsvarsindustrien.
- Innføre en mulighet om å avtjene verneplikten hos våpenprodusenter.
- Tillate at Oljefondet investerer i vestlig våpenproduksjon.
- Endre Oljefondets etiske regelverk, slik at fondet kan handle aksjer i selskaper Norge kjøper militærutstyr fra.
- Revidere regelverket for salg av norsk materiell, for å sikre norske våpen markedsadgang.

En ny og bærekraftig migrasjonspolitik

Asylordningen

Når asylsøkere knommer til Europa og Norge, plikter vi med dagens system å gi beskyttelse i eget land. Det gjør at vi i realiteten har gitt fra oss kontrollen. Asylordningen bør derfor endres. Samtidig har Norge, i likhet med alle andre land, et særskilt ansvar for våre egne nærområder. Det innebærer blant annet å gi kollektiv beskyttelse til de i nærområdene som trenger det, slik som tidligere har blitt gitt til bosniere og ukrainere.

Unge Høyre vil:

- At Norge og Europa skal ha politisk kontroll på innvandringen.
- Ikke ta imot kvoteflyktninger så lenge Norge har et integreringsetterslep.
- Gå bort fra dagens asylordning ved å gi hjelp i nærområder og tredjeland i stedet.
- Kun gi beskyttelse til asylsøkere i Europa der politikken ikke bidrar til store folkevandringer, eller der asylsøkerne kommer fra våre nærområder.
- Økonomisk kompensere tredjeland, i bytte mot deres beskyttelse av asylsøkere.
- Opprettholde muligheten til å gi kollektiv beskyttelse.

Irregulær migrasjon

Andelen som *ikke* har krav på asyl, men som likevel kommer til vårt kontinent, er høy. Dette er mennesker som reiser med håp om et bedre liv. Det er ingenting umoralsk med det. Det er dypt menneskelig. Men det er likevel ikke bærekraftig. Å endre asylsystemet vil med all sannsynlighet begrense den irregulære og ulovlige migrasjonen til Europa.

Det er umulig å se for seg en situasjon hvor all ulovlig migrasjon forsvinner. Enten det er til lands eller til vanns. Vi må derfor ta kontroll på egne yttergrenser. Norge bør derfor ved behov stille med både grensepersonell og båter. Samtidig som vi kan bidra til å finansiere blant annet grensegjerder.

Unge Høyre vil:

- At Norge skal bistå EU og Schengen-området i arbeidet med å ha kontroll på yttergrensene, blant annet ved å stille opp med båter og personell, i tillegg til å tilby medfinansiering til for eksempel grensegjerder.
- Returnere båtflyktninger over Middelhavet til sine opprinnelsesland eller tredjeland for å forhindre menneskesmugling og ukontrollert migrasjon.
- Straffeforfølge organisasjoner og mennesker som bidrar til menneskesmugling og ulovlig migrasjon.

Internasjonalt migrasjonssamarbeid

Norges innvandringspolitikk er i realiteten den samme som EUs. Det er derfor avgjørende at Norge bruker våre kanaler til å påvirke utformingen av Europas migrasjonspolitik. Vi vil blant annet stille oss positive til en byrdefordeling av migranter i Europa.

Samtidig kan ikke ønsket om en omforent, europeisk, politikk stå i veien for Norges primærønsker for en ny og bærekraftig migrasjonspolitik. Dersom arbeidet i EU ikke fører frem, bør uansett Norge ta initiativ til en ny asylordning og en ny innvandringspolitikk med land som ønsker å oppnå det samme som oss. For eksempel Danmark og Storbritannia.

Unge Høyre vil:

- Stille seg positiv til Norges deltakelse i EUs migrasjonsavtaler, hvor landene har en byrdefordeling av flyktninger, så fremt innvandringen holdes på et lavt nivå.
- Søke samarbeid med andre europeiske land, for å samkjøre utformingen av en ny innvandringspolitikk.
- Støtte inngåelsen av avtaler med land utenfor Europa, som har som formål å begrense innvandringen, lik EUs flyktningavtale med Tyrkia.
- Ikke gi bistand til land som ikke tar imot sine egne ulovlige migranter.

Kapittel 3 - Velferd under press

Generasjonskontrakten og økonomisk bærekraft

Den norske økonomien vil påvirkes sterkt av at verden blir urolig. I tillegg til at bedrifter kan få mindre markedsadgang i utlandet, vil kostnadene til Forsvaret øke. Det gjør at staten må prioritere hardere enn politikerne har vært vant med.

Det er et grunnleggende konservativt prinsipp at jorden skal etterlates i bedre stand enn man arvet den. Om dagens utvikling fortsetter vil prinsippet brytes. Vår generasjon vil fremdeles bo i et rikt land, men vi vil bo i et land med store utfordringer knyttet til velferdsstaten, økonomiens bærekraft og kompetansen i befolkningen. Det er ikke godt nok. Generasjonskontrakten må gjenopprettes.

Økonomisk bærekraft

Staten styrer mot underskudd på budsjettene. Utgiftene til pensjon og helse vil øke, samtidig som inntektene fra petroleumsnæringen vil minke. Det er ikke økonomisk bærekraftig. Unge Høyre vil derfor reformere den økonomiske politikken, hvor vi begrenser oljepengebruken og statens størrelse.

For Unge Høyre er det også et prinsipp at pengene staten sparer på en mer effektiv offentlig sektor, skal komme befolkningen til gode. I en situasjon hvor vår generasjon møter store utfordringer, vil også vi prioritere lavere skatt til de yngste.

Unge Høyre vil:

- Skjerpe handlingsregelen ved å:
 - Legge begrensninger på hva pengene kan brukes til, slik at oljepengene utelukkende brukes på investeringer, forskning, éngangsutgifter og vekstfremmende skatteletter som ikke varig øker statens pengebruk.
 - Sette et tak på hvor stor andel av statsbudsjettet oljepengene kan utgjøre.
- Sørge for at statens andel av økonomien krymper.
- Sørge for at andelen sysselsatte i offentlig sektor ikke øker.
- Kraftig redusere mengden og omfanget av statlige subsidier, og ha som hovedregel at subsidier skal være midlertidige.

Fremtidens velferdsstat

I trange tider må staten prioritere det viktigste først, i stedet for å tvinge befolkningen til å prioritere. Det vil si at tiden for nye velferdsgoder i all hovedsak er forbi. At flere innbyggere må bidra mer selv er ikke bare en verdi i seg selv, men det er også nødvendig for at staten skal kunne gi hjelp til de som trenger det mest. Derfor må velferdsgoder behovsprøves, egenandelene økes og regelverket rundt private velferdsleverandører liberaliseres.

Unge Høyre vil:

- At velferdsytelser som hovedregel skal være behovsprøvde.
- Ikke innføre flere universelle velferdsgoder.
- At velferdsgoder i større grad skal innebære egenfinansiering.
- Liberalisere regelverket for private velferdsleverandører, og konkurranseutsette flere offentlige oppgaver.

Skatt

Norge er blant landene i verden med høyest skattetrykk. Det er samtidig som staten aldri har vært rikere. Unge Høyre vil derfor omfordele mer velferd fra staten, til innbyggerne gjennom skatteletter. De bør spesielt rettes mot unge og folk i arbeid. Og skattelettene bør bidra til mer aktivitet i næringslivet.

Unge Høyre vil:

- Gjennomføre en helhetlig skattereform som i større grad favoriserer arbeid og investeringer i norske arbeidsplasser foran eiendom.
- Redusere skatten for unge, blant annet gjennom et eget skattefradrag for alle i arbeid, heve frikortgrensen og fjerne inntektsgrensen til lånekassen.
- Prioritere skatteletter til næringslivet som sikrer norsk eierskap, herunder å fjerne formuesskatten.
- Sørge for at alle statens inntekter fra klimaavgifter skal komme folk og bedrifter til gode gjennom lavere skatter og avgifter for øvrig.
- Fjerne MVA på brukte klær.

Et sted å bo

En av de største truslene mot fremtidige generasjoners velferd er ubalansen i boligmarkedet. Sterkt vekst i boligprisene har bidratt til at flere innenfor boligmarkedet har bygget opp store formuer, samtidig som flere unge ikke får kjøpt seg et sted å bo. Over tid kan en slik utvikling bidra til et sosialt og økonomisk utenforskap, der generasjonen som står utenfor mister troen på samfunnet de lever i. Det må unngås.

Unge Høyre vil:

- Skattlegge gevinsten av primærboligsalg, med et bunnfradrag.
- Ikke innføre nasjonal boligskatt.
- Fjerne kommunenes rett til å kreve inn eiendomsskatt.
- Styrke alle insentiver for å spare til egen bolig, slik som BSU-ordningen.
- Innføre statlige insentiver for at alle kommuner skal regulere tilstrekkelig med boliger, for å holde prisnivået stabilt.
- Liberalisere lover og forskrifter som unødig fordyrer boligprosjekter.
- Fjerne dokumentavgiften.

Demografiske utfordringer

Pensjon og eldrebølge

Frem mot 2060 vil Norge oppleve en enorm vekst i andelen eldre i samfunnet, samtidig som andelen i arbeid går ned. Utviklingen vil gi store økonomiske kostnader, fordi kostnadene til pensjon og helsevesen vil vokse kraftig. Det kan i verste fall føre til sterkt økte skatter eller et tomt oljefond. Unge Høyre vil derfor reformere pensjonssystemet og helsevesenet.

Unge Høyre vil:

- Gjennomføre en pensjonsreform, med mål om å gjøre pensjonssystemet mer bærekraftig.
- Motarbeide alle forslag som vil øke pensjonsutgiftene.
- Sørge for at AFP-ordningen forbeholdes dem som ordningen opprinnelig var ment å treffe.
- Opprettholde og innføre flere insentiver for privat pensjonssparing, slik som individuell pensjonssparing (IPS).
- Fjerne alle særaldersgrenser, og la evne til å gjennomføre yrket avgjøre når man kan avgå med pensjon.
- Gjennomgå bestemmelsene for arbeidstid i helsevesenet, for å sikre bedre utnyttelse av helsepersonell.
- Innføre flere turnusordninger i det offentlige, for å sikre større fleksibilitet og ressursbruk.
- Gjennomgå arbeidsfordelingen mellom helsefagarbeidere, sykepleiere og medisinstudenter for å sikre best mulig utnyttelse av kompetansen.
- Legge opp til en helseinfrastruktur hvor vi kan gi alle et forsvarlig tjenestetilbud.
- Fjerne alle bemanningsnormer.

Fruktbarhet

Å velge å få barn er et dypt personlig spørsmål. Likevel må politikken legge til rette for at flest mulig får flere barn. I dag fødes det for få barn, noe som gir økonomiske, politiske og sosiale utfordringer. Vi vet ikke hvilke insentiver som fungerer for at flere velger å få barn, eller at flere skal få flere barn. Unge Høyre mener likevel at unge må økonomisk insentiveres til flere barnefødsler økonomisk, sosialt og gjennom flere behandlingsformer.

Samtidig er det stadig mer som tyder på at fruktbarhetstall henger sammen med kulturen for å få barn. Det er ikke noe politikerne kan vedta. Men man har som politiker et ansvar for å delta i debatten.

Unge Høyre vil:

- Innføre et progressivt skattelette i kvinners inntektsskatt per fødte barn.
- Beholde og øke barnetrygden.
- Sørge for at studenter og unge i etableringsfasen kan få barn tidligst mulig.
- Sørge for at flere kvinner har mulighet til å gjennomgå IVF-behandling.
- Ta i bruk moderne teknologi som gir flere mulighet til å få barn, herunder altruistisk surrogati og kunstig befruktning av enslige.
- At familier selv skal få bestemme hvordan barselpermisjonen fordeles mellom foreldrene.

Sentralisering og distriktspolitikk

Norge har en desentralisert bosettings- og næringsstruktur. Det er på mange måter et gode, fordi folk kan bosette seg og arbeide der de ønsker. I tillegg til at vi kan få tilgang på flere naturressurser. Spesielt i Nord-Norge er det også et sikkerhetspolitisk poeng å opprettholde bosetting.

Politikken som har vært ført har likevel vært mislykket. Selv om vi har brukt enorme ressurser, er fraflyttingen i Norge og Sverige like stor. Unge Høyre vil derfor legge om dagens politikk. Offentlige tjenester må regionaliseres, lokasjonene må bli færre og kommunene må settes i stand til å løse de oppgaver de har.

Unge Høyre vil:

- At folk skal bo der de ønsker, men at det offentlige skal tilrettelegge for bosetting der man kan tilby et forsvarlig tjenestetilbud.
- Regionalisere tjenestetilbudet, samt statlig infrastruktur og statlige arbeidsplasser.
- Tvangssammenslå kommuner som ikke har et godt nok tjenestetilbud, og redusere antallet kommuner dramatisk, hvor kommunekartet tegnes på nytt basert på nærings-, bosteds- og arbeidsmarkedsstruktur.
- Avvikle generalistkommuneprikkippet, inntil vi har en kommunestruktur hvor alle kommuner kan tilby forsvarlige tjenester.
- Legge ned fylkeskommunen, etter å ha innført en kommunestruktur som kan ivareta fylkeskommunenes oppgaver.

Trygdefisering av bygda

Enkelte regioner og kommuner i Norge sliter med vedvarende negativ utvikling. Dårlig økonomi, lav utdanning og høy arbeidsledighet kombineres for en større andel av befolkningen. Dette kan over tid skape sosial uro. Og det fratrar mennesker muligheten til å leve det livet de ønsker. Unge Høyre vil derfor sette inn ekstra tiltak i kommunene som ikke har tilstrekkelig med ressurser til å håndtere sine egne problemer.

Unge Høyre vil:

- Innføre et register over lavtpresterende kommuner, hvor staten setter kriterier basert på blant annet skoleprestasjoner, deltakelse i arbeidslivet, evne til å gjennomføre lovpålagte tjenester og kommunens økonomiske forutsetninger.
- At kommuner som registreres skal få en tidsfrist for å forbedre resultatene, og hvor staten gis mulighet til å sanksjonere dersom tidsfristen ikke oppfylles, herunder å sette kommunene under administrasjon eller tvangssammenslåing.
- Sørge for at statlige ytelser tilpasses kostnadsnivået der man bor, slik at vi ikke insentiverer å flytte til distriktskommuner.
- At ingen kommuner skal ha økonomiske insentiver til å flytte innbyggerne over på statlige ytelser, fremfor kommunale.

Det fremtidige arbeidslivet

Arbeidslinja

Velferdsstaten bæres av nordmenn i arbeid. I dag står for mange utenfor arbeidslivet. Det har en enorm kostnad for den enkelte, i tillegg til samfunnets kostnader. Unge Høyre vil derfor bidra til at flere er i arbeid, og at færre går på sosiale ytelser.

Unge Høyre vil:

- Innføre arbeidsrettet aktivitetsplikt for alle som har arbeidsevne.
- At personer under 30 år som hovedregel ikke skal kunne motta full uføretrygd.
- At sykelønnen skal reduseres generelt, og gradvis reduseres til 66% gjennom året man er sykemeldt.
- Endre sykelønnsordningen slik at staten dekker en større del av kostnadene ved korttidsfravær, mens arbeidsgiver dekker en større del av langtidssykefraværet.
- Gjennomføre en storstilt reform av NAV med mål om å kraftig redusere antall ytelser og en overgang fra et diagnosebasert system til et arbeidsrettet system.
- Skrote AAP-ordningen.
- Bevare 100% sykelønn ved planlagte behandlinger og/eller medisinske operasjoner.

Arbeidslivets behov

Selv om Norges befolkning er høyt utdannet, mangler vi kompetansen som blir etterspurt av næringslivet og samfunnet for øvrig. Unge Høyre vil derfor dimensjonere sammensetningen av studieretninger, fagutdanninger og generell kompetanse bedre, slik at samfunnet har tilgang på arbeidskraften og kunnskapen som trengs i møte med en ny økonomi.

Unge Høyre vil:

- Dimensjonere antallet studieplasser og studieprogram ved universitetene og høyskolene basert på arbeidslivets behov.
- Begrense og redusere antallet elever på studieforberedende linjer.
- Fjerne alle tilleggspoeng til høyere utdanning utenom realfags- og militærpoeng.
- Sørge for at næringslivets kompetansebehov ikke blir utkonkurrert av det offentlige.
- Sørge for flere etter- og videreutdanningsløp i samarbeid med næringslivet, slik som bransjeprogrammene.
- Sikre arbeidsinnvandring fra vestlige land, også utenfor EØS, samt fra land som økonomisk likner Norge, slik som OECD-landene.
- Innføre et hurtigspor for arbeids- og oppholdstillatelse for innvandrere med ettertraktet kompetanse.
- Raskere godkjenne utdanninger gjennomført i utlandet, der kompetansebehovet i Norge er stort.
- Kraftig redusere statlige bidrag til utdanningsløp arbeidslivet ikke har behov for, herunder folkehøgskoler.
- At det er de største universitetene som i hovedsak tildeles ressurser og får til å drive fremragende forskning
- Si nei til nye universiteter i Norge, og kontinuerlig evaluere om hvorvidt de nåværende universitetene bør ha universitetsstatus.
- Tillate universiteter å se på enkeltkarakterer ved opptak til høyere utdanning.

- Gjøre det mulig for elever på studieforberedende linjer å ta påbygg til yrkeskompetanse, for så å kunne gå ut i lære.

Utdanning

Hver gang noen kommer opp med et problem i Norge, er ofte svaret å gjøre løsningen på problemet til en del av skolen. Det har gjort at skolen renner over av kompetansemål og ambisjoner på elevenes vegne, som skoleverket ikke bør ha ansvar for. Både fordi skolen mangler kompetansen, men også fordi Unge Høyre ønsker et samfunn hvor flere tar ansvar for eget liv. Ikke bare som enkeltmennesker. Men også som sivilsamfunn, familier og andre fellesskap.

Selve innholdet i skolen bør heller ikke endres hver gang politikere ønsker å løse et problem. Det er nemlig ikke sikkert at et eget fag i kritisk tenkning, programmering eller utdanningsvalg er det som gjør elevene skikket til nettopp å tenke kritisk, programmere eller å ta egne valg. Tvert imot er det å lære seg å regne, skrive og lese skikkelig den beste garantien for god kildekritikk. Det reflekteres ikke i dagens læreplaner, som legger for stor vekt på ulne "kompetanser" og "tverrfaglighet". Unge Høyre vil derfor endre dagens skolepolitikk.

Skolen er også samfunnets beste mulighet til å utjevne sosiale forskjeller. Det klarer ikke dagens politikk. Tvert imot forsterkes økonomiske, sosiale og geografiske forskjeller. Det er ikke godt nok.

Unge Høyre vil:

- Gjennomgå dagens læreplaner, med mål om å legge større vekt på kunnskap, og mindre vekt på "ferdigheter", "kompetanser" og "tverrfaglighet".
- Sørg for at alle elever har tilstrekkelig kunnskap, ikke bare såkalte "kompetanser".
- Sørg for at ønsker for hva og hvor mye skolen skal inneholde, ikke skal gå på bekostning av elevers kunnskap i kjerneemnene.
- Redusere antallet valgfag i ungdomsskolen som ikke tilfører elevene den kompetansen samfunnet har bruk for.
- Redusere antallet valgbare programfag i videregående som ikke tilfører elevene den kompetansen samfunnet har bruk for.
- Fjerne formuesgrensen for stipend i Lånekassen.
- Fjerne musikk som et obligatorisk fag i ungdomsskolen.

Lærerrollen

Læreren alene kan avgjøre om en elev lærer det en faglig skal, at en opplever læringsglede og mestring, og om en dermed kommer seg videre i utdanning og jobb. Dessverre har lærerens rolle blitt utvannet, og fjernet verktøy for å være en autoritet i klasserommet har blitt fjernet. I tillegg finnes det lærere med utdatert kunnskap og metodikk. Unge Høyre vil derfor gi læreren flere verktøy, og heve statusen for å bli lærer.

Unge Høyre vil:

- Slette studielånet for lærere, i bytte mot pliktår i skolen.

- Sørge for at lærerens rolle i klasserommet primært omhandler undervisning og klasseledelse.
- Sørge for at læreren har tilstrekkelig med verktøy og autoritet i klasserommet, og vurdere opplæringslovens § 9-A.
- Heve kravene for å bli lærer til 4 i snitt i fellesfagene, i tillegg til minst 4 i matematikk og norsk.
- Innføre flere karriereveier i skolen, blant annet ved å gjøre lærerutdanningene mer relevante for andre arbeidsplasser enn skolen.
- Sørge for at læreres metodefrihet ikke går på bekostning av elevenes læringsutbytte.
- Tilby opplæring i bruk av KI-verktøy i lærerutdanningen.

Et oppgjør med fellesskolen

Alle elever skal møte en skole som tilpasser seg deres nivå. Hvor de blir stilt krav til, og hvor de får muligheten til å lage det livet de selv ønsker. Samtidig så skal også alle elever få muligheten til å påvirke egen utdanning, og bestemme litt mer selv. Det er uforenlig med dagens fellesskole, som forsøker å presse alle elever gjennom det samme systemet. Unge Høyre vil derfor gå bort fra dagens fellesskole.

Unge Høyre vil:

- Innføre fritt nivåvalg i skolen, samt muligheten for permanent nivådeling.
- Åpne for flere typer pedagogiske alternativer til dagens fellesskole, blant annet skoler som legger vekt på disiplin.
- Gjøre det enklere å forsere skoleår, fag og skolestart.
- Ha fritt skolevalg i hele landet.
- Fjerne sidemålskarakteren og -eksamen.
- Innføre semestermodell i videregående skole, etter inspirasjon fra høyere utdanning.
- Sørge for store nok skoler til et tilstrekkelig sosialt miljø for elevene, og godt nok kompetansemiljø blant lærere og ledelsen ved skolen.

Digitalisering

Over tid har flere digitale hjelpemidler blitt en del av skolen. Enkelte har heldigital undervisning, mens andre opererer mer mobil- og skjermforbud. I utgangspunktet er ønsket om digitale ferdigheter blant elevene godt. Men det er ikke ensbetydende med at skjermundervisning i seg selv tilfører de ferdighetene man ønsker.

Tvert imot er det mye som tyder på at fysiske lærebøker og å skrive for hånd er bra for læringsutbyttet. I tillegg til at fravær av mobil og sosiale medier bidrar positivt for ro i klasserommet, og for klasse miljøet for øvrig. Unge Høyre vil derfor drastisk legge om bruken av digitale hjelpemidler i skolen, og prioritere kjernekompetanser i stedet.

Unge Høyre vil:

- At undervisningen som hovedregel skal være skjermfri gjennom grunnskolen.
- Sikre fysiske og oppdaterte lærebøker gjennom hele skoleløpet.

- Ha en mobilfri barneskole, og mobilfri undervisning gjennom hele skoleløpet.
- Alle elever skal ha gode nok kunnskaper i kjerneemne for å møte utfordringer i fremtiden, slik som kunstig intelligens.
- Gjennomgå læreplanene hvor man legger mer vekt på faktiske og konkrete kunnskaper i kjerneemnene.
- Tilby opplæring til lærere og elever i bruk av kunstig intelligens, med fokus på kritisk tenkning parallelt med bruken av teknologien.

Kapittel 4 - Svekket samfunnslim

I møte med store utfordringer er man avhengig av et sterkt samfunnslim. Det er derfor et selvstendig poeng at alle i landet føler tilhørighet og forpliktelse til hverandre, uavhengig av bakgrunn.

Det norske samfunnet er, som alle andre samfunn, særegent. Der kulturen og verdiene har utviklet seg over flere århundre. I Norge er det umulig å komme unna kristendommens og humanismens påvirkning på historien og samfunnet.

I dag er Norge blant de mest liberale, demokratiske og frieste samfunnene i verden. Det har ikke kommet av seg selv. De liberale verdiene er heller ingen naturlov. De er et resultat av at mange nok mennesker slutter seg til dem, og deltar i godene de resulterer i. For Unge Høyre er det derfor et selvstendig mål at flest mulig tilslutter seg dem.

Vi skal respektere enkeltmennesker og sivilsamfunn som tar valg vi er uenige i. Eller som har en livsførsel vi mener bryter med norske verdier eller norsk kultur. Politikken skal likevel tilrettelegge for at flest mulig velger å ta del i det norske fellesskapet. Der vi blant annet ikke er tolerante for det intolerante.

Kulturen

Som et konservativt parti mener Unge Høyre at vi har en plikt til å ivareta kulturen vi har fått av foreldrene våre, og låner av barna våre. Det betyr ikke at verdiene eller kulturen ikke kan forandres. Tvert imot skal kulturarven alltid debatteres og settes under et kritisk lys. Men vi skal aldri være i tvil om hva vi har arvet, og hva vi skal føre videre.

Kulturpolitikk

Unge Høyre mener kulturpolitikken i Norge skal være todelt. For det første skal alle ha muligheten til å ta del i egen kultur. Det betyr at staten bør sørge for et minimum av kulturtilbud. I dag er likevel statens rolle i kulturlivet for dominant. Fellesskapet må også kunne forvente at vi får tilstrekkelig med kultur ut av pengene vi bruker, og at det finnes et reelt mangfold av ulike kulturuttrykk.

Samtidig har fellesskapet et ansvar for å ivareta vår kulturarv. Både den materielle og immaterielle. Unge Høyre ønsker å prioritere ivaretakelsen av gamle bygg og objekter, som ikke har fått tilstrekkelig med finansiering til eget vedlikehold.

Unge Høyre vil:

- Opprette et norsk kulturkanon, etter modell fra Danmark.
- Redusere statens rolle i kulturlivet, ved å redusere ytelsene over statsbudsjettet.

- Fjerne alle krav som legger føringer for kunsten i tildelinger av midler, slik som mangfolds- og klimakrav, men sørge for at det eksisterer et reelt mangfold av verdier, stilarter og tilnærminger.
- Sikre tilstrekkelig finansiering til å ivareta Norges materielle kulturarv.
- Sikre at sentral kulturarv knyttet til den norske historien stilles ut ved norske museer.

Religionens plass i kulturpolitikken

Norge skal være et livssynsnøytralt samfunn. Det betyr at alle skal kunne ha den troen de selv ønsker, og muligheten til å utøve egen religiøs overbevisning. Samtidig er samfunnets holdninger et resultat av verdiene til de som bor i landet. De er i all hovedsak bygget på Norges kristne og humanistiske tradisjonen. Unge Høyre mener derfor at den norske kirke og dets kulturarv fremdeles skal ha en særstilling i samfunnet.

Unge Høyre vil:

- At staten skal være sekulær, men ikke sekulariserende.
- Ikke tillate religiøse symboler i allmennkringkastingenes nyhetsformidling.
- Fjerne trosstøtten og erstatte den med en frivillig kirkeskatt, men sørge for finansiering av Den norske kirke og dens kirkebygg.
- At Den norske kirkes kirkerom skal forbli hellige rom og behandles deretter.
- Jobbe for at Den norske kirkes oppdrag først og fremst skal være religionsutøvelse.

Det norske språk

Språket er en viktig identitetsmarkør, og en avgjørende del av kulturarven. Likevel lider det norske språket av stemoderlig behandling. Det gjør at mange sliter med å skrive godt norsk. Samtidig som de som må lære seg norsk som andrespråk, får en vanskeligere vei til å beherske språket.

Unge Høyre vil derfor normere norsk strengere. I tillegg til at alle i Norge skal ha tilgang på korrekt, normert språk gjennom allmennkringkasterens nyhetssendinger.

Unge Høyre vil:

- Sikre normering av språket som ivaretar språkets egenart og uttale.
- Vurdere om Språkrådet er riktig institusjon til å normere språket.
- Sørge for at alle elever lærer korrekt, normert norsk i skolen.
- Kun tillate normert språk i allmennkringkastingenes nyhetsformidling.
- Videreføre statens innkjøpsordning for litteratur.
- Kun tillate norske navn på norske institusjoner.

Tradisjoner

Alle land har egne tradisjoner og fortellinger om seg selv. Det gjelder også Norge. Tradisjonene er felles referansepunkter, som gjør at de som tar del i dem opplever å bo i samme samfunn. Det betyr at Norge må inkludere alle i landet i sine tradisjoner.

Å inkludere noen inn i en tradisjon er ikke ekskluderende. Tvert imot. 17. mai er et godt eksempel på at der samfunnet er bevisst sin historie og verdier, så blir merkedagene også inkluderende for de

som for eksempel tar del i fellesskapet gjennom innvandring. Unge Høyre mener derfor at vi skal verne om de nasjonale markeringer og tradisjoner, og at alle inkluderes inn i dem. Det offentlige skal derimot aldri være initiativtaker for andre religiøse høytider.

Unge Høyre vil:

- Sørge for at alle elever blir bedre kjent med norsk historie, språk og kulturarv, herunder styrking av kristendoms- og litteraturundervisningen.
- Verne om de sentrale helligdagene knyttet til den kristne kulturarven.
- At stat og kommune aldri skal ta hovedrollen i feiring av religiøse høytider, med unntak av de norske helligdagene.
- Avvikle andre pinsedag som en rød dag, til fordel for frigjørings- og veterandagen.
- Opprettholde tilbudet om skolegudstjeneste ved de største kristne høytidene i den offentlige skole.
- Tillate offentlig ansatte å besvare henvendelser i sin foretrukne målform.

Et nytt, norsk fellesskap

Norge har på kort tid blitt et mangfoldig samfunn. Det har gitt flere goder. Blant annet har samfunnet fått flere kulturuttrykk, flere har fått ta del i godene vi nyter godt av i Norge og samfunnet har blitt mer tolerant.

Samtidig må ethvert samfunn - og spesielt samfunn som Norge - henge sammen. Da er det et selvstendig poeng at alle, uavhengig av bakgrunn, føler tilknytning til og identifiserer seg med samfunnet man bor i. Unge Høyre mener derfor at kulturpolitikken i større grad må bygge fellesskap og en felles tilhørighet for de som bor i landet vårt.

Integrering

Å ta del i det norske fellesskapet handler i stor grad om å forstå det fellesskapet man er en del av. Det viktigste er derfor å lære seg språket, for igjen å forstå verdiene og kulturen i landet man har bosatt seg i.

Samtidig er det gjerne gjennom å delta i samfunnet på lik linje med andre man virkelig blir godt integrert. Unge Høyre mener derfor at alle skal få god opplæring i norsk og norsk samfunnsliv. Men det viktigste er å komme seg i arbeid eller utdanning så fort som mulig.

Endestasjonen for vellykket integrering, hvor man tar del i både det norske fellesskapet, våre verdier og arbeidslivet, er et statsborgerskap. Unge Høyre mener derfor at borgere kun kan inneha ett statsborgerskap.

Unge Høyre vil:

- Ha som mål å integrere nye borgere inn i majoritetskulturen.
- Sørge for at alle får tilstrekkelig god norskopplæring.

- Som hovedregel ha et makstak for andelen elever i en skoleklasse med dårlig norskkompetanse.
- At alle integreringstiltak skal insentivere arbeid.
- At introduksjonsprogrammet skal være godt og intensivt, men med mål om å få flest mulig i jobb tidligst mulig.

Inkludering og bekjempelse av fordommer

Det er alltid vanskelig å flytte fra kulturen man er oppvokst i, for å bosette seg i en annen. Kanskje spesielt om man kommer til Norge, som har en relativt lukket kultur. I tillegg vet vi at flere møter fordommer og rasisme, som påvirker eget selvbilde og mulighetene til å lykkes.

Unge Høyre vil derfor jobbe for at Norge skal ha inkluderende fellesskap. Som er tydelige på hvilke spilleregler og forventninger vi har, men som også åpner seg opp for nye impulser og erfaringer. Vi skal også alltid motarbeide fremmedgjøring av de som skiller seg ut fra majoriteten.

Samtidig må fellesskapet du skal bli en del av være tydelig på hva man faktisk integreres i. Det er derfor avgjørende at vi som fellesskap har en formening om hva de norske verdiene faktisk utgjør. Slik som den kristen-humanistiske kulturarven, uavhengighet og grunnleggende, liberale verdier. Norge har som alle andre land en særegen kultur. For å inkludere andre inn i egen kultur må vi forstå hva den er. Men også hva den ikke er.

Unge Høyre vil:

- Bekjempe rasisme, fremmedgjøring og urettmessig forskjellsbehandling.
- Støtte opp om organisasjoner som knytter fellesskap mellom innvandrere og befolkning for øvrig, slik som frivilligheten.
- Fjerne statsstøtten til organisasjoner som motarbeider kulturell integrering.
- At det først og fremst er sivilsamfunnene lokalt som må ta ansvaret for inkluderingen av innvandrere i Norge.
- Gi alle barn og unge muligheten til å delta på minst ett fritidstilbud.
- Være tydelig på hvilke forventninger vi har til de som ønsker å bli en del av det norske fellesskapet.

Bosetting

Det finnes ingenting mer naturlig enn å ville omgås mennesker som likner på oss selv. Det gjelder alle. Nettopp derfor bosetter gjerne innvandrere seg i områder hvor innvandrersandelen allerede er høy. Selv om det er lett å forstå hvorfor, blir dette fort en integreringsfelle.

Hvor godt samfunnet klarer å inkludere innvandrere henger tett sammen med hvor mange som skal integreres. Unge Høyre mener derfor man må bosette flyktninger mer spredt, og sørge for at det ikke oppstår parallellsamfunn i landet. Det vil både samfunnet, og de som ønsker å ta del i det, tape på.

Unge Høyre vil:

- Ikke bosette flyktninger i områder hvor innvandrersandelen utgjør mer enn 20%.

- At flyktninger hovedsakelig kun kan motta sosiale ytelser i bosettingskommunen de første ti årene i Norge.
- Opprette et statlig program for opprusting av områder med særlige levekårsutfordringer etter modell fra Danmark, med mål om å unngå ghettofisering.
- Sørge for at alle områder har variert boligstruktur, bosetting og befolkning, for å forhindre ghettofisering.

Motarbeide parallellsamfunn

I flere europeiske land har man over tid sett at parallellsamfunn har vokst frem. Hvor staten og storsamfunnet har liten kontroll og innflytelse over hva som foregår. Dette er ikke heldig, og må motarbeides. Vi bør for eksempel slå hardere ned på virksomheter og religiøse organisasjoner som aktivt motarbeider grunnleggende menneskerettigheter, integrering og norske verdier.

Unge Høyre vil:

- Forby finansiering av tros- og livssynssamfunn fra autoritære regimer, og organisasjoner som knyttes til ekstremisme og radikalisering.
- Pålegge tros- og livssynssamfunn åpenhet om egen økonomi.
- Stenge tros- og livssynssamfunn som ikke overholder åpenhet om egen finansiering og økonomi, og som tilrettelegger for radikalisering og ekstremisme.
- Nekte innreise for predikanter som står på EUs liste over innreisenekt.
- Gi kommunene en klar lovhjemmel for å stanse virksomheter og fritidsaktiviteter rettet mot barn og unge som anses å ha en klart integreringshemmende effekt, eller som opprettholder parallellsamfunn.

Kjønnssegregering

Vi skal respektere enkeltmennesker og sivilsamfunn som tar valg vi er uenige i. Eller som har en livsførsel vi mener bryter med norske verdier eller norsk kultur. Politikken skal likevel tilrettelegge for at flest mulig velger å ta del i det norske fellesskapet. Det betyr at vi blant annet skal motarbeide tilfeller hvor religiøse tradisjoner og praksiser utøver sterkt integreringshemmende praksiser.

Flere kan frivillig ikle seg plagg vi mener ikke er ønskelige. Og Unge Høyre vil forsvare retten deres til å gjøre det. Men politikken og samfunnet skal likevel tilrettelegge for et samfunn der kvinner og menn har like muligheter. Og motarbeide praksiser som dersom de får stor innflytelse vil påvirke kvinners selvbestemmelse og autonomi.

Unge Høyre vil:

- Forby religiøse hodeplagg i barneskolen.
- Sørge for at all undervisning, inkludert svømmeundervisning og leirskoletilbud, er kjønnsnøytralt, med mindre pedagogiske hensyn taler for noe annet.
- Sørge for at minoritetsrådgivere og andre i integreringsapparatet ikke motarbeider god integrering.
- Være tydelig på hvilke forventninger samfunnet har til hvordan man forholder seg til det motsatte kjønn, herunder håndhilsing.

Æreskultur og -kriminalitet

De aller fleste som bosetter seg i Norge har et ønske om et best mulig liv for seg og sine. Dessverre ser vi at dårlig integrering fører til utenforskap, som i kombinasjon med store kulturelle forskjeller kan bidra til kriminalitet og kulturelle konflikter.

Æreskultur og gjengkriminalitet har blitt behandlet med en viss varsomhet i Norge. Og enkelte virker å lide av berøringsangst. Intensjonen er ofte god, fordi man ikke vil oppfattes som dømmende overfor en minoritet. Man glemmer likevel hvem som virkelig trenger storsamfunnets beskyttelse. Det er nettopp de man forsøker å beskytte, som bærer kostnaden av ukulturen.

Unge Høyre mener derfor at vi må slå hardere ned på æreskultur og gjengkriminalitet, for at alle skal kunne leve det livet de ønsker i Norge.

Unge Høyre vil:

- Skjerpe straffene for æresmotivert kriminalitet.
- I likhet med Sverige, utrede tap av statsborgerskap, utvisning og repatriering som del av straff for kriminelle med sterkere tilknytning til andre land.
- Øke alderskravet for familiegjenforening til 24 år, i likhet med Danmark.
- Straffe familiemedlemmer som bryter avvergingsplikten i kriminelle æreshandlinger.
- Fjerne oppholdstillatelsen til familiemedlemmer som har utsatt en i familien for kriminelle æreshandlinger, eller som har brutt avvergingsplikten.
- Senke den kriminelle lavalderen til 13 år ved alvorlige lovbrudd.
- Åpne for å straffeforfølge foreldre for barns handlinger i svært alvorlig volds- eller gjengkriminalitet.
- Vurdere å åpne for anonyme anmeldelser i saker hvor frykt for gjengjeldelse og æreskultur forhindrer en rettfærdig rettergang.
- Øke straffen for å være i ulovlig besittelse av våpen.
- Gi Politiet virkemidlene for å slå ned på gjeng- og æreskriminalitet, blant annet ved å gjennomgå regelverket for overskuddsinformasjon og masseovervåkning.

Sivilsamfunnet

Informasjonstilgang

Påvirkningen fra autoritære land, desinformasjon og falske nyheter kan destabilisere åpne demokratier. For Unge Høyre er det derfor et selvstendig mål at alle innbyggere skal kunne oppsøke mest mulig informasjon. Både for å holde seg oppdatert på hva som skjer. Men også for å skape et samfunn som er sterkt i møte med autoritære trusler.

Sosiale medier bør reguleres for å redusere de negative følgene på grunnleggende samfunnsinteresser. Særlig kinesisk-eide TikTok utgjør en stor sikkerhetsrisiko på grunn av plattformens overvåkningsmuligheter og bruk til spredning av statlig styrt desinformasjon.

Unge Høyre vil:

- At staten fortsatt skal eie og finansiere NRK, men nedskalere omfanget av det redaksjonelle arbeidet og kommersialisere deler av underholdningsavdelingen.
- Stille krav til medier som mottar pressestøtte om at en viss andel av nyhetsstoffet skal være åpent for alle.
- Forby atferdsbasert markedsføring rettet mot barn.
- Jobbe for strengere EU-regulering av algoritmestyrte sosiale medier.
- Forby TikTok i Norge, og jobbe for et europeisk forbud, så lenge selskapet kan knyttes til kinesiske myndigheter.
- Innføre en aldersgrense på 15 år for bruken av sosiale medier.
- Tydeliggjøre og skjerpe lovverket rundt spredning av falske bilder, videoer eller lydklipp generert med for eksempel knustig intellegens (KI).
- Tydelig merke KI-generert innhold.

Utmeldelse av det norske fellesskapet

Norge er et åpent og tolerant land. Hvor vi skal ha stor takhøyde, og respekt for uenighet. Samtidig skal vi ikke være tolerante mot det intolerante. Dessverre har vi sett eksempler på mennesker som enten bor eller bosetter seg i Norge, som importerer et hat for våre verdier og samfunnsstrukturer. De som vil oss vondt skal ikke møtes med toleranse, men med motstand.

Unge Høyre vil:

- Ikke innvilge oppholdstillatelse til mennesker som er en trussel for rikets sikkerhet og den norske samfunnsmodellen.
- Stille nordmenn som slutter seg til terrororganisasjoner og/eller terrorstater til retten for landssvik.

Tillit til systemet

I møte med store forandringer, er det lett å miste tilliten til styringsmakter og politikere. Det er et demokratisk problem. Ikke fordi politikere fortjener ubetinget tillit. Men fordi å kunne stole på egne styresmakter er en forutsetning for et velfungerende demokrati. Unge Høyre vil derfor gi norske velgere større makt i valg og over hvem som representerer dem. I tillegg er det avgjørende at rettsstaten fremstår nøytral.

Unge Høyre vil:

- Verne om det konstitusjonelle monarkiet som styringsform.
- Verne om Grunnlovens § 4, som stadfester Kongens religiøse tilhørighet.
- Gi velgerne mulighet til å påvirke sammensetningen av valglistene i stortingsvalg.
- Gi velgerne muligheten til å stryke kandidater i kommunestyre- og fylkestingsvalg.
- Forby private, religiøse symboler for uniformert personell i Politiet og domstolene.

Frihet

Mangfold

Toleranse

Unge
Høyre